

Projektbeskrivelse

Den 7. november 2013

Helhedsindsats for udsatte familier

Baggrund

Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance indgik i april 2013 en aftale om en reform af kontanthjælpssystemet, der skal sikre flere i uddannelse og job.

Aftaleparterne er enige om at gennemføre en grundlæggende reform af kontanthjælpssystemet, som vil betyde, at alle ikke skæres over én kam men i stedet mødes med klare krav og forventninger – unge om at tage en uddannelse og voksne om at komme i arbejde. Målet med reformen er hermed, at flere får mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet.

Samtidig lægger reformen vægt på, at udsatte kontanthjælpsmodtagere skal sikres en tværfaglig og helhedsorienteret indsats. Ingen må overlades til sig selv. En af de grupper af udsatte kontanthjælpsmodtagere, som aftaleparterne ønsker at have et særligt fokus på, er særligt udsatte familier med børn, hvor én eller flere i familien modtager kontanthjælp.

I kontanthjælpsreformen er der derfor afsat en pulje på 91,3 mio. kr. til en helhedsorienteret familieindsats. Der afholdes en ansøgningsrunde, hvor alle landets kommuner kan søge om tilskud fra puljen. Puljen administreres af Arbejdsmarkedsstyrelsen, men udmøntes i et fælles samarbejde mellem KL, Social-, Børne- og Integrationsministeriet og Beskæftigelsesministeriet.

Overordnet formål med forsøget

Det overordnede formål med forsøget er, at der med udgangspunkt i et helhedssyn på udsatte familier skal sættes ind overfor hele familiens problemer, så de kan få hverdagen, økonomien og familielivet til at hænge sammen, og så forældrene på sigt kan få en større tilknytning til arbejdsmarkedet.

Forsøget skal samtidig sikre en bedre trivsel for det enkelte familiemedlem og understøtte, at forældrene gradvist får større tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, og at børnene får en stabil gang i daginstitutioner, har fritidsinteresser og fritidsarbejde samt følger skolegang eller ungdomsuddannelse.

Det er desuden en ambition for gennemførelsen af forsøget, at de deltagende kommuner sikres optimale rammer for at afprøve eksisterende og så vidt muligt veldokumenterede metoder samt opbygning af erfaringer med indsats på tværs af de

kommunale forvaltninger. Forsøget skal endvidere sikre, at disse erfaringer og metoder løbende videreformidles.

Succeskriterier for indsatsen

Indsatsen følges løbende i forhold til en række succeskriterier for familiens trivsel og sundhedstilstand, forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet mv.

Den løbende opfølgning på succeskriterierne gør det muligt at synliggøre familiernes progression. For borgeren kan en positiv udvikling være med til at styrke den enkeltes motivation og ejerskab til indsatsen. For sagsbehandleren kan succeskriterierne bruges til at se, om familiens udvikling går i den rigtige retning og til at indgå i dialog om justering af indsatsen. Opfølgningen kan også bruges til at se, om nogle projekter har behov for ekstra understøttelse undervejs i forløbet. Endelig inddrages succeskriterierne i evaluering af indsatsen, som kan bidrage med kvalificeret ny viden om, hvordan det er muligt at støtte denne målgruppe og opnå den største effekt.

Subjektive indikatorer

Succeskriterierne opdeles i subjektive og objektive indikatorer for, om udviklingen går i den rigtige retning. Indikatorerne kan enten trækkes fra eksisterende registre eller indtastes af sagsbehandleren i det webbaserede registreringsværktøj, som alle projekterne skal anvende.

De subjektive indikatorer anvendes til at måle og følge progressionen i trivsel og udvikling i forhold til såvel børn som forældre. Måling af progression i forhold til disse kriterier vil ske med udgangspunkt i anerkendte metoder til måling af progression for projekternes målgruppe på både voksen- og børneområdet, fx Voksenudredningsmetoden og SDQ (Strenght & Difficulties Questionnaire):

Børnenes trivsel og udvikling

- Børnenes trivsel
- Sundhed
- Dagtilbud, skole og uddannelse
- Familieforhold
- Fritidsforhold og venskaber
- Udvikling og adfærd

Forældrenes trivsel og udvikling

- Fysisk og psykisk funktionsnedsættelse samt socialt problem
- Praktiske opgaver i hjemmet
- Egenomsorg
- Mobilitet
- Beskæftigelse, bolig, uddannelse og økonomi
- Netværk
- Sundhed

Objektive indikatorer

Der er følgende centrale objektive indikatorer:

Forældrenes tilknytning til arbejdsmarked og uddannelse

- Er én eller begge forældre i familien kommet helt/delvist i arbejde?
- Hvor mange timer er forældrene begyndt at arbejde?
- Hvor mange timer ugentligt? Hvor stor er fremmødeprocenten?
- Er en eller begge forældre i familien begyndt på en uddannelse?

Børnenes tilknytning til dagtilbud, skole og fritidsarbejde

- Er ét eller flere af børnene startet i dagsinstitution eller skolefritidsordning?
- Har ét eller flere af børnene øget deres fremmøde i dagsinstitution, skole eller på en ungdomsuddannelse?
- Har ét eller flere af børnene forbedret deres skolekarakter?
- Er ét eller flere af børnene påbegyndt og har fastholdt en ungdomsuddannelse?
- Har ét eller flere af børnene over 13 år fået og fastholdt et fritidsarbejde?

Beskæftigelsesrettede aktiviteter

- Deltager én eller begge forældre i familien i et virksomhedsrettet eller beskæftigelsesrettet tilbud, og fastholdes tilbuddet?
- Har én eller begge forældre i familien øget det ugentlige timetal de deltager i virksomhedsrettede tilbud eller andet tilbud?
- Har én eller begge forældre i familien øget deres fremmøde i det virksomhedsrettede tilbud eller andet tilbud?

Økonomi

- Er kommunens samlede omkostninger stabiliseret, øget eller reduceret?

Det endelige sæt af succeskriterier og indikatorer for projekterne fastlægges sammen med projektkommunerne.

Målgruppen

Målgruppen for forsøgsprojekterne er udsatte familier, hvor én eller begge forældre modtager offentlig forsørgelse, og hvor familien har komplekse og sammensatte problemer af social, helbredsmæssig og beskæftigelsesmæssig karakter, der involverer flere forvaltninger og indsatsområder i kommunen. Det forventes, at størstedelen af borgerne i målgruppen vil være kontanthjælpsmodtagere.

Familierne kan omfatte både enlige forsørgere såvel som par, og familierne kan omfatte et eller flere børn.

Minimumskrav til den helhedsorienterede familieindsats

Den enkelte kommune tilrettelægger den konkrete indsats for udsatte familier, idet der tages udgangspunkt i eksisterende erfaringer og metoder, der har vist positive resultater og/eller veldokumenterede effekter i arbejdet med målgruppen, fx erfaring med:

- Familiehuse
- Forældreprogrammer
- Case-managermetode

- Tværfaglige teams

På baggrund af ovenstående modeller for helhedsindsatser for udsatte familier opstilles en række centrale minimumskrav, som kommunerne skal opfylde for at deltage i forsøget.

1. *Organisering af en helhedsorienteret indsats*

Det er et centralt element i en helhedsorienteret indsats, at indsatsen har en forankring på alle niveauer i organisationen.

- Projektet skal derfor forankres i alle led af kommunens eksisterende politiske og administrative praksis, så der er forpligtende samarbejder mellem de politiske fagudvalg, som kan sikre fælles mål, bevillinger og ressourcer.
- For at understøtte dette skal der i alle forsøgskommuner være udpeget én projektleder, der har ansvaret for implementering og drift af projektet.
- Projektlederen skal have adgang til ressourcer på alle relevante forvaltningsområder.
- Endvidere skal projekterne være sikret adgang til relevante oplysninger om familierne på tværs af forvaltningsområder med respekt for reglerne om udveksling af oplysninger.

2. *Tværfaglighed i udredning og indsats*

Mange udsatte familier har familiemedlemmer med fysiske og/eller psykiske helbredsmæssige problemer, misbrugsproblemer mv.

- Kommunen skal derfor sikre, at der med den helhedsorienterede familieindsats sker en tværgående udredning af familiens situation – ressourcer, udfordringer, ønsker og behov, hvor medlemmer af familien udredes både i forhold til sociale, sundhedsmæssige og beskæftigelsesmæssige aspekter.
- Udredningen skal ske med inddragelse af de relevante fageksperter i kommunerne samt med inddragelse af en sundhedskoordinator i forhold til de sundhedsfaglige behov.
- Der skal som en del af beskrivelsen af den helhedsorienterede indsats vælges konkrete metoder, som projektet vil anvende i udredningen.
- Kommunerne skal i deres projektdesign redegøre for valg af metode og overvejelser herom.

3. *Inddragelse af civilsamfund, netværk og virksomheder*

Kommunen skal sikre, at der i den helhedsorienterede indsats arbejdes med inddragelse af civilsamfundet.

- Kommunen skal give bud på, hvordan civilsamfundet kan inkluderes i indsatsen, herunder samarbejde med idrætsorganisationer, frivillige sociale foreninger mv.
- Kommunen skal desuden give et bud på, hvordan man via et samarbejde /partnerskab med virksomheder aktivt kan etablere fritidsjob til børnene i familierne.

4. *Arbejde med én familieplan*

Familien skal sikres en sammenhængende og koordineret indsats.

- Derfor skal kommunen udarbejde én fælles plan for hele familien, der samler de planer, som udarbejdes i henhold til de forskellige sektorlovgivninger fx behandlingsplaner, jobplaner, uddannelsesplaner, handleplaner mv.
- Der skal fremgå et klart mål for hver aktivitet i familieplanen samt en beskrivelse af tilbuddet, start- og slutdato, antal timer pr. uge, mv.
- I familieplanen skal der tydeligt tages stilling til, hvordan og med hvilken kadence, der skal følges op på målene og familiens udvikling.

5. *Samfundsøkonomiske gevinster*

For at sikre den nødvendige politiske og ledelsesmæssige opbakning til projektet – og ikke mindst for at sikre den efterfølgende udbredelse af erfaringerne til andre kommuner - er det væsentligt at anskueliggøre ikke blot effekterne for den enkelte familie, men også den samfundsmæssige gevinst ved indsatsen.

- Kommunen skal derfor løbende have fokus på de samlede økonomiske omkostninger for familien på tværs af forvaltningsområder mhp. løbende overvejelser om prioriteringerne af indsatser og ressourcer.
- Dette skal ske ved at benytte den udviklede investeringsmodel, som alle projekterne skal anvende.

Processtøtte fra start til slut: Implementering, opfølgning og evaluering

De deltagende kommuner får en målrettet processtøtte med fokus på at sikre; A) at opgaven med at etablere en ny og helhedsorienteret indsats for familier lykkes, B) at der er fremdrift i projekterne og at der sker en tæt og løbende opfølgning og monitorering af resultater, C) at der følges systematisk op på projekternes resultater, og de mest effektive metoder formidles til landets øvrige kommuner.

A. Processtøtte til forberedelse, design og implementering af projekterne

Informationsmøder inden ansøgning

Der afholdes 2 informationsmøder i hhv. Øst- og Vestdanmark mhp. at formidle puljens formål, inspirere kommuner til at søge puljen og kvalificere kommunernes ansøgninger. På informationsmøderne vil kommunerne bl.a. have mulighed at få inspiration og drøfte konkrete idéer med Socialstyrelsen og eksterne eksperter på området.

Støtte til projektdesign

Når de deltagende kommuner er udvalgt til at deltage, er de forpligtet til at deltage i et opstartsseminar, hvor kommunerne samles to og to sammen med eksterne eksperter.

Formålet med seminarerne er at kvalificere kommunernes projektdesign, herunder sikre at eksisterende erfaringer fra bl.a. andre kommuner, der har arbejdet med helhedsorienterede familieindsatser, bringes i spil i forhold til den enkelte kommune og dermed skabe de bedst mulige forudsætninger for succesfulde projekter.

Støtte til implementering i den enkelte kommune

Den lokale implementering understøttes ved, at der i alle deltagende kommuner gennemføres et opstartsmøde med projektledelsen samt en workshop med sagsbehandlere på tværs af forvaltninger, pædagoger, ledere, udvalgte samarbejdspartnere

(fx UU) mv. Formålet er at sikre en solid og bred forankring ved opstart af projektet.

B. Løbende procesunderstøttelse

Støtte til projektlederens planlægning og opfølgning

Projektlederen i den enkelte kommune sikres støtte til den løbende projektplanlægning og opfølgning. Formålet er at sikre fokus på, at projekterne gennemfører de planlagte aktiviteter og opnår de forventede resultater for de udsatte familier, samt at der ikke sker en glidning i retning af, at midlerne anvendes til almindelig drift. Samtidig skal projektudfordringer kunne identificeres tidligt, så der fra centralt hold kan gives den nødvendige bistand til hurtigt og effektivt at få løst projektudfordringer.

Støtte til monitorering og udarbejdelse af statusrapporter

For at sikre, at projekterne gennemføres som planlagt, vil projekternes fremdrift og resultater blive monitoreret. Projekterne forpligtes til månedligt at registrere de enkelte familiemedlemmers progression i forhold til succeskriterierne og styringsrelevante data så som projektrisici, milepæle mv. Projekterne vil modtage støtte til korrekt registrering og validering af data, så den kan anvendes til at skabe viden om, hvilke indsatser der virker i evalueringen.

Proaktivt og reaktivt beredskab

Fra centralt hold vil der blive indgået dialog med de deltagende kommuner, hvis projekterne er ved at gå i stå, eller at statusrapporterne peger på andre problemer.

Derudover vil der blive stillet en hotline til rådighed for projekterne, som altid kan kontaktes af kommunerne til hurtig afklaring af spørgsmål samt vejledning og sparring om projektudfordringer.

C. Evaluering og formidling

Evaluering

Der gennemføres en midtvejsevaluering samt en afsluttende evaluering af forsøget med fokus på projektets organisatoriske gennemførelse samt opnåede resultater. De deltagende kommuner vil her være forpligtigede til at bidrage med fx interviews samt udlevering af skriftligt materiale.

Det væsentligste formål med evalueringerne vil være at generere viden om erfaringer og indsatser, der kan give inspiration til fremadrettet videreudvikling af en helhedsorienteret familieindsats i andre kommuner. Evalueringen skal derfor som et centralt element dokumentere de enkelte projekters organisering og model for de helhedsorienterede familieindsatser.

Formidling

Erfaringer fra de enkelte kommuners projekter vil løbende blive formidlet til andre deltagende kommuner undervejs i forsøget.

Ved forsøgets afslutning sikres det, at resultaterne vil blive formidlet til resten af landets kommuner fx ved afholdelse af en konference.

Økonomimodel

Bevilling til puljen for udsatte familier er på 91,3 mio. kr. afsat i 2014. Puljen udmøntes som et treårigt projekt i perioden 2014-2016.

For at sikre at flest mulige puljemidler anvendes til indsatsen for de udsatte familier vil det blive prioriteret, at hver kommune som minimum omfatter 15-30 familier.

Det forventes, at der skal gennemføres projekter i 8-12 kommuner. Dette betyder, at der som minimum løbende vil være 120-360 familier omfattet af forsøget.

Tilskudsberettigede aktiviteter

Der kan ydes tilskud til følgende helhedsorienterede aktiviteter i projekterne:

- Projektledelse, herunder en dedikeret fuldtidsprojektleder
- Dedikerede sagsbehandlerressourcer til at indgå i teamet eller på anden vis levere ressourcer til den helhedsorienterede indsats.
- Kompetenceudvikling: Undervisning af sagsbehandlere bl.a. i at arbejde tværfagligt og koordinerende både mellem forvaltninger, mellem kommunen og det regionale sundhedsvæsen samt mellem kommunen og civilsamfundet.
- Inddragelse af den regionale sundhedskordinator.
- Implementering af tværfagligt arbejde og helhedsorienteret metode: Fx mulighed for tilkøb af processtøtte, supervision af sagsbehandlere.

Der kan ikke søges tilskud til den konkrete indsats, da der forudsættes, at der allerede i dag gives en indsats til de udsatte familier, hvor et helhedsorienteret perspektiv på familierne vil medvirke til at styrke mulighederne for prioritering og omprioritering af eksisterende midler til indsats.

Tilskuddet kan ikke anvendes til overhead, fx it og lokaler.

Videre proces

Puljen administreres af Arbejdsmarkedsstyrelsen. Administrationen af puljen følger de retningslinjer, der er for tilskud fra puljer, der administreres af Arbejdsmarkedsstyrelsen, jf. Bekendtgørelse nr. 1173 af 8. oktober 2013 (Bekendtgørelse om administration af tilskud fra puljer under Arbejdsmarkedsstyrelsens og Styrelsen for Fastholdelse og Rekrutterings områder).

For at ansøge Arbejdsmarkedsstyrelsen om tilskud skal et særligt indrettet ansøgningsskema og skema til budget anvendes. Krav til ansøgningen, ansøgningsskema og budgetskema findes på Arbejdsmarkedsstyrelsens hjemmeside.

Ansøgninger skal sendes til ams@ams.dk senest den 20. december 2013.

Informationsmøderne forventes afholdt den 21. og 22. november 2013 i hhv. København og Odense.

Opstartsseminarerne forventes afholdt i 1. kvartal 2014.

Opstartsmøde med projektledelsen samt en workshop med sagsbehandlere forventes ligeledes afholdt i 1. kvartal 2014.